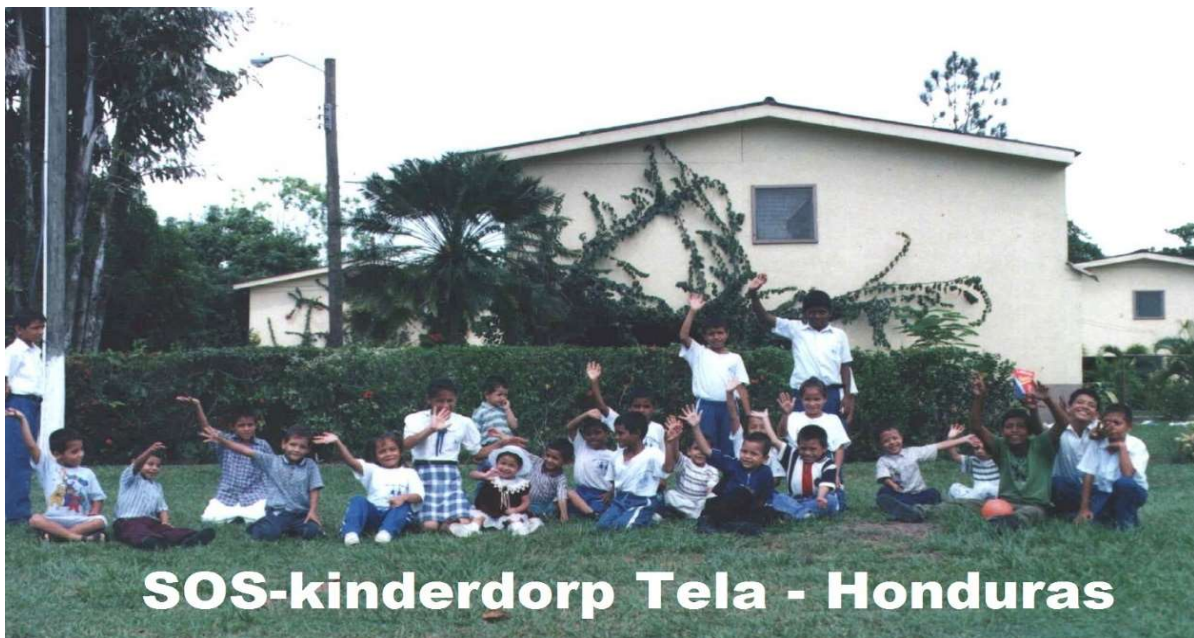

Bezoek aan SOS-kinderdorp Tela Honduras 2004 door Vic Hendriks

Om een bezoek te brengen aan SOS-kinderdorp Tela Honduras, kunt ge via de US naar de internationale luchthaven van de stad San Pedro Sula vliegen, vanwaar ge de reis over land voortzet. Deze grauwe stad mag dan economisch de meest booming stad van Honduras

zijn, ze heeft ook de droeve reputatie de meest misdadige te zijn, wat men kan lezen in de plaatselijke bladen, die de brave burgers dagelijks het gewelddadige woeden van jeugdige pandillas (benden) - gevolg van armoe en onderontwikkeling - bloedig voorschotelen. Van SPS rijdt men per bus naar het 80 kilometer verder gelegen Tela. De bussen zijn van alle gemakken voorzien, waaronder airconditioning, die echter zo kan zijn afgesteld, dat het raadzaam is, op reis wollen beschutting mee te nemen, om te voorkomen dat ge wordt ingevroren. Te Tela aangekomen, neemt men zijn intrek in bijvoorbeeld hotel César Mariscos, een eenvoudig goed hotel, uitgerust met onder andere airco en een zwembadje op de eerste verdieping. Het ligt pal aan een palmenstrand. Verder serveert het een pot eten van, in de omgeving, zeer grote reputatie.

Het SOS-complex ligt op enige kilometers van de stad, een afstand, die het best te overbruggen is per taxi; een fiets huren is mogelijk, maar duurder!

Het geheel van het SOS-gebeuren te Tela is onder te verdelen in drie delen.

Op de eerste plaats is daar het Aldea Infantil (peuterdorp), waarover 12 ruime gerieflijke huizen verspreid liggen, die de kinderen en de SOS-moeders herbergen: 12 huizen, 12 moeders en per gezin 8 tot 9 kinderen! Op dit terrein zijn verder gevestigd: het huis van de directeur en diens gezin, de kleuterschool, en het gebouw van de administratie, een soort gemeenschapshuis, waarin ook de directeur, een administratrice en een sociaal werker een werkruimte hebben.

Dan is er nog een soort eerste hulppost, geleid door een verpleegkundige. Voorts zijn nog werkzaam in dit Aldea 4 'tias' (tantes), die de moeders vervangen, als deze "vrij" zijn; 4 dagen per maand plus een maand per jaar! Zes ferme maestras (onderwijzeres/ kleuterleidster) runnen, zoals dat tegenwoordig heet, de kleuterschool, waarin ook wel enig lagere school onderwijs gegeven wordt. Op bepaalde huiswerkdagen stellen twee van hen zich beschikbaar, de kinderen te helpen bij hun taken. Onderhoud van het geheel wordt gepleegd door twee krachten die ook als chauffeur optreden, indien nodig. De meesten van laatstgenoemde medewerkers wonen in Tela.

De tweede tak van SOS-activiteiten is ondergebracht in een scholencomplex, dat naast het Aldea Infantil gelegen is, en waarin primario (LS), en secundario (havo en vwo) gegeven wordt. De onderwijskrachten komen van buiten evenals de meerderheid van de leerlingen. Over toelating van deze externen hoort u verderop meer. De

school mag zich beroemen op een zeer goede naam in de wijde omgeving. Iedereen kent de Herman Gmeiner SOS-school.

Slechts tweemaal heb ik mensen ontmoet, die zich negatief uitlieten over het dorp en de daaraan verbonden school. De eerste was een zuur uitzierende kapper, die, migrerend, koppen geknipt had van Louisiana in de US tot en met NO Brazil en, al haar snijdend, zoveel levenservaring meende opgedaan te hebben, dat hij dat SOS-gedoe wel doorzag. "No señor.... SOS...? ... Corrupción!" Zo is het, dat hij zijn tamelijk saai monoloog beëindigde, toen ik bij hem onder het mes zat. Het tweede negatieve geluid kwam van een señora, wier zoon van school gestuurd was, wat zij ervoer als een enorm onrecht.

Na het primario volgt voor de leerling het secundario of het ambachtsonderwijs, waarover later meer. Behaalt de SOS-puber het eindexamen secundario en wordt hij voorts bekwaam geacht voortgezet onderwijs te volgen, dan vertrekt hij van het SOS-complex naar de stad, waar het betreffende onderwijs gegeven wordt. Huisvesting, onderhoud en "begeleiding op afstand" is voor rekening van SOS tot de studie voltooid is.

En zo kan het dan gebeuren, dat een kind, opgeraapt van de straat, via zijn SOS-jaren uiteindelijk een doctersbul verovert, zoals Eugenio dat presteerde, die nu als arts werkzaam is... zo zijn er ook nog enigen, die een studie psychologie hebben afgerond. Verder zijn er nogal wat enfermeras (verpleegkundigen) maestros en maestras die het gehaald hebben via SOS. Ook

veel vakmensen hebben zich hier kunnen ontwikkelen waarover later. Het is roerend uit een trotse moedermond te horen, dat haar Maestra zelfstandig in de maatschappij, uithuizig, met Kerst haar mama, "thuis" komt opzoeken met een tv onder de arm... een kerstgeschenk! ...

Maar het zijn uiteraard niet allemaal van die successtories. Er hebben zich gedurende de bijna dertigjarige geschiedenis ook wel, soms, zeer droeve mislukkingen voorgedaan. Zo kennen we het geval X, een niet in het gareel te krijgen dwarse jongeman, die de organisatie verliet, in het vroegere milieu terecht kwam en uiteindelijk voor een bepaald aantal jaren achter slot ging, een situatie, waarvan ge in dit soort landen beter verschoond kunt blijven. Dan is daar verder de jongeman Y, met wie ook geen voor te ploegen bleek, die men uiteindelijk het leger instuurde. Maar ook de militaire discipline liep er op stuk, waarna hij uit dienst ontslagen

werd. Van SOS-zijde heeft men nog getracht contact met hem te houden; alles tevergeefs! Hij gleed steeds verder af, tot hij tenslotte in een mara, pandilla terecht kwam. Dit zijn beruchte Midden-Amerikaanse jeugdbendes, die een eigen subcultuur aanhangen, die zeer gewelddadig is. Vaak worden zij geleid door deportados, door de US terug gespuwde "mislukte" centraal Amerikaanse jongeren, die als immigrant, uit armoede, hun heil in de States gezocht hadden. Deze deportados genieten groot aanzien in de maras, die vooral in San Pedro Sula woeden. Uiteindelijk is de jongeman Y te San Pedro vermoord. Freddy Reyes, directeur van SOS Tela Aldea Infantil was de enige, die afscheid van hem nam bij het nog open graf. Zo zijn er in loop van de tijd ook wel enige meisjes vertrokken, die het te heet werd in de broek. Ook dezen gingen over het algemeen, eenmaal de portón achter zich gesloten, een zeer ongewisse toekomst tegemoet. Dit was een zeer summiere samenvatting van de tweede tak SOS-activiteiten te Tela, namelijk de lagere en middelbare scholengemeenschap.

Volgt nu de derde branche, die betrekking heeft op het Aldea Juvenil of, nogal vrij vertaald, het puberddorp. Dit dorp is, niet ver van het Aldea Infantil, in een 30 ha omvattend glooiend landschap gelegen, dat adembenemende vergezichten biedt

op dicht, wild begroeide heuvels. Schitterend! Hier wonen, leven, voortkomend uit het Aldea Infantil, ongeveer 80 jongens en meisjes, keurig gescheiden, verspreid over enige paviljoens. Zij zijn selfsupporting, in die zin dat zij, in groepjes verdeeld, hun eigen huishouden doen, tot en met inkopen toe, waardoor zij met geld leren omgaan. Deze groep jongeren wordt geleid door de directrice, Lolita, een zeer klein maar energiek vrouwtje, dat bij deze leiding zich gesteund weet door enige psychologisch en sociaal geschoolden. Het is duidelijk dat deze jongeren, bij wie het kan stormen in de onderbuik, zoeken naar contacten met de andere sekse. Om dit, vooral gedurende de nachtelijke romantische uren, wat binnen de perken te houden, zijn er twee orientadores, sociaal geschoolde leiders; een voor de jongens en een voor de meiden.

In het Aldea Juvenil , waartoe men toegang heeft via een grote poort, portón, welke bewaakt is - een in deze streek normaal verschijnsel - is ook het Centro Educativo gelegen, een complex, waarin door bevoegde krachten vakopleidingen worden gegeven.

De SOS-kinderen als wel ook weer kinderen van buitenaf kunnen daar opgeleid worden in de volgende vakken: eenvoudige metaalbewerking, waaronder elektrisch en autogeen lassen, houtbewerking, waaronder ook een opleiding tot meubelmaker, eenvoudig electro installatiewerk, kleermakerij, coupeur/coupeuse naaister, culinaire vaardigheid, kok, administratie, eenvoudig verpleegkundigenvaardigheden en tenslotte vaardigheid op de computer.

Voorheen was er ook een eenvoudige basic, meer agrarische, opleiding, waarmee men om niet erg duidelijke redenen gestopt is. Misschien was er te weinig belangstelling, hebben mogelijke aspirant leerlingen zich af laten schrikken door het onmiskenbare harde bestaan van de kleine Centraal Amerikaanse boer.

Opmerkelijke bijzonderheid betreffende dit Centro is wel, dat naast de vaste leerlingen, die hier een vak, een beroep voor het leven leren, de middelbare scholieren van het secundario (havo/vwo) hier tweemaal per week verplicht moeten deelnemen aan een vakopleiding, die overigens wel naar eigen keuze is. Voorts is het computeronderricht voor allen verplicht.

De financiering van het centro gebeurt deels door SOS en deels door diverse landelijke instanties. Zoals bij het primaire en secundaire onderwijs wordt deze school, buiten de SOS-kinderen - een minderheid - ook bezocht door externe leerlingen uit de omgeving. Bij aannahme van

deze leerlingen van buiten hebben de minst materieel gezegenden, de minst "kapitaalkrachtigen", voorrang.

Op de uitgestrektheid van het Aldea Juvenil is ook een boerenbedrijf gevestigd, dat beheerd wordt door twee agrarische krachten, die woonachtig zijn in Tela. Het gerucht gaat, dat SOS dit bedrijf af wil stoten, hetgeen mij niet zou verwonderen, want het geheel maakte nu niet een florerende indruk. De 28 koeien, hoewel in een keurige stal, een loopstal, waren mager en keken mij aan met zwart fluwelen ogen, die zeiden "Laat in Godsnaam een veearts komen!"

De mij vergezellende boer vond zo'n bezoek ook wel terecht. Maar daar bleef het dan weer bij. Hoewel er pasta, groenvoer, te over was, waren de beesten mager. Er stonden ook enige hitjes, die ook trieste aandeden. Een ervan stond gezadeld "stand by" als een fiets, klaar voor gebruik! Ik moet overigens hier aan toevoegen dat het vee, dat ik hier in de omgeving heb gezien, er over het algemeen niet zo fleurig uitzag. Een uitzondering hierop was te zien in de varkensstal waar het er vrolijk luidruchtig toeging, gezien men juist de borden aan het vullen was. Een beer van indrukwekkende afmetingen hing met zijn bovenlijf, leunend op zijn ellebogen, op het stalmuurtje luidkeels om bediening te schreeuwen. Die 48 varkens zagen er best uit. Van de agrarische sector is ook nog een 12 ha beslaande plantage, waar Palmas Africanas op staan, die een zodanige hoge palmolie opbrengst zouden hebben volgens de mij vergezellende boer, dat het ongeloofwaardig klonk waarvan ik overigens, soms toch beleefd zijnde, niets liet merken.

Zoals ik al opmerkte zal dit bedrijf waarschijnlijk in de toekomst verkocht worden. Bovendien zijn er in het SOS-beleid in de toekomst nog meer veranderingen te verwachten. Waar men voorheen uitging van het opvangen van het verwaarloosde kind in het Aldea Infantil, los van zijn

familie, zo die al bestond, gaat in de toekomst het streven ernaar uit - indien mogelijk in ieder geval - moeder en kind samen te houden, te begeleiden, wat ik met een eenvoudig voorbeeld zou kunnen verduidelijken. Veronderstel dat een kind wordt toegewezen aan SOS Aldea Infantil. Dan stelt men alles in het werk, om contact op te nemen met de moeder. Men tracht dan - voorbereidend - de relatie, moeder/kind weer te herstellen, de familieband weer aan te knopen. De vrouw komt

dan dagelijks naar het Aldea, waar het kind opgevangen en gedurende de dag verzorgd wordt, terwijl de moeder in de gelegenheid wordt gesteld een vakopleiding te volgen. In de namiddag gaan moeder en kind naar huis, om de volgende dag weer terug te keren. Met een degelijke begeleiding zou men dan proberen, iets van het gezin weer op te bouwen. Maar daar komt ongetwijfeld heel wat bij kijken, wat veel verandering belooft.

Van wie het succes van de SOS-strategie vooral afhangt is de groep Madres en tias (moeders en tantes), die zich totaal wijden aan de opvoeding van deze kinderen. Waarom doen zij dit werk? Is het milieu, waaruit zij stammen in deze bepalend? Hoe houden zij het vol, zich openschijnlijk, totaal op te offeren? Wat te doen bij optreden van Eros?

Om te beginnen noem ik de naam Angela, die een madre van het eerste uur was, toen zij met haar man en kinderen (eigen) in de jaren zeventig haar intrek nam in het Aldea Infantil de Tela, waar zij enige pleegkinderen aan haar gezin toevoegde. Inmiddels zijn naar eigen spruiten uitgevlogen, is haar man overleden en voert zij nu de scepter over een gezin van negen kinderen. Ze heeft nu een staat van dienst van 25 jaar en gaat, desgevraagd, vrolijk verder.

De jongste moeder is nu ongeveer 10 jaar in dienst en heeft de leeftijd van ongeveer 30 jaar. De jongste tia komt voort "uit eigen kweek", is achterin de 20. Er bestaat een hechte band onder de moeders, die, naar eigen zeggen, vooral stevig gehouden wordt onder de stimulerende invloed van de sympathieke directeur F. Reyes.

De meesten van hen komen uit het Zuiden van het land uit een arm agrarisch milieu, dat hun weinig sociaal economische mogelijkheden bood, zodat zij hun voorliefde voor kinderen niet ten eigen bate konden ontwikkelen, totdat zij op welke manier dan ook, in contact kwamen met de

SOS organisatie, die hen dan, na screening, aannam. Werkend nu met het hun toevertrouwde pleeggezin in een praktisch ingericht huis, waar warmte heerst, maar ook discipline, bouwen zij langzamerhand een liefde op voor hun kinderen, die niet stuk te krijgen is. De verantwoordelijkheid voor die kinderen beschouwen zij allen als een vocación, een roeping, een

idee spruitend uit een zeer diep religieus katholiek geloof, dat zij allen gemeen hebben. God heeft hen die kinderen gegeven en die hebben, onvoorwaardelijk, hun hart veroverd. Terloops zij opgemerkt, dat het centraal Amerikaanse volkskatholicisme, dat zij aanhangen, wel wat verschilt van het Noord-Europese katholicisme, of wat daar nog van over is. Op mijn vraag hoe zij zouden reageren op een of ander wat amoureuus aandringen van een aardige man, zoals nu bijvoorbeeld tegenover hen zat, of van een andere zich onweerstaanbare lover achtende vent, reageerden allen met een luide schaterlach, maar namen daarna toch ruim bedenktijd alvorens een antwoord te geven. Dit antwoord luidde bijna unaniem, dat zij in ieder geval niet met hun kinderen zouden kunnen breken "No... la vocación... el amor... Dios... No....!" (.. "en dan nog mooie meiden ook hè!" ... werpt het duveltje op, heel diep in mijn wezen...). Voorts denk ik, dat, hoewel het salaris niet hoog zal zijn, het materiële toch ook wel van invloed is: een gerieflijk huis, veiligheid, zekerheid, alles wat hun originele milieu hun niet kon garanderen. Maar dan nòg...!

Aan het slot van deze samenvatting zou ik, in antwoord aan de eerder genoemde kapper willen zeggen: "SOS Tela señor....? .... Vale la pena!...." HET IS DE MOEITE WAARD...!"

Door: El Vagabundo